

The best pitches (and golf courses) you have ever seen!

Beste greenkeepers en fieldmanagers van Nederland en België naar regio Manchester UK

Het is een goede gewoonte dat de winnaars van de Green Gala Awards gezamenlijk een trip maken naar een aantal toonaangevende stadions en golfbanen. De bestemming van 2025 was de regio Manchester in het Verenigd Koninkrijk, met een bezoek aan Manchester City, Liverpool GC en West Lancashire Golf.

Auteur: Hein van Iersel

Deze trip wordt al bijna tien jaar gesponsord door meststoffenfabrikant ICL. Nieuw dit jaar was dat ook Husqvarna lite sponsor was van deze bijzondere reis. Dat heeft alles te maken met de bestemming van de trip. Een van de clubs die wij mochten bezoeken in Engeland (want daar ging de reis naartoe) was Liverpool FC. Husqvarna is sinds ongeveer één jaar partner van Liverpool FC en probeert op die manier

zijn robotmaaiers steviger onder de aandacht te brengen bij topvoetbalclubs.

Engelse perfectie

Als je wilt weten hoe goed het onderhoud van een sportveld kan zijn, is Engeland waarschijnlijk *the place to be*. Daar is niet alleen het meeste geld beschikbaar; de Engelse groundsman zijn waarschijnlijk ook de meest gepassioneerde vakmensen die je je kunt voorstellen. Het begon al met de eerste bestemming: Manchester. Om precies te zijn: Manchester City, want dat is een club die de laatste jaren veel opgang heeft gemaakt. Manchester City is onderdeel van de City Football Group (CFG), een internationaal voetbalconcern dat in 2013 werd opgericht. Deze groep is eigendom van het in Abu Dhabi gevestigde investeringsvehikel Abu Dhabi United Group. Onderdeel van deze groep zijn in totaal negen clubs in Spanje, de VS, België, Italië, Japan en Frankrijk. De groep heeft een jaaromzet van meer dan 900 miljoen Engelse pond, waarvan 750 pond is toe te kennen aan Manchester City. Bij Manchester

City werken ongeveer 1800 mensen.

'Geprikt' veld

Bij Manchester City werden we rondgeleid door groundsman Daniel Lewis en later door collega-groundsman Gareth Lester. Manchester City is, zoals bijna alle clubs in het linkerrijtje van de Premier League, opgebouwd als een 'geprikt' veld. In dit geval niet door marktleider Tarkett, maar door zijn Engelse tegenhanger SIS. De mat is zelfs dubbel geprikt. Normaal wordt er 10.000 kg vezel in een toplaag gebruikt; hier is dat maar liefst 20.000 kg.

Onder de toplaag van 100 procent zand zit een Permavoid-drainagelaag. Lewis was niet volledig enthousiast over dit systeem. Om preciezer te zijn: hij gelooft in het Permavoid-systeem, maar is niet helemaal tevreden over hoe het bij Man City is geïnstalleerd. Als we even later naar het indrukwekkend grote pomphuis onder de tribunes verhuizen, is te zien wat hij bedoelt. Het pomphuis is groot, maar, aldus Lewis, nog lang niet groot genoeg. De pomp die lucht en

SGL-ventilatoren zorgen voor lucht in het stadion.

water uit het Permavoid-systeem kan trekken, zou onvoldoende capaciteit hebben.

Evengoed ligt er een mat die ronduit jaloersmakend is. *Head groundsman* Gareth Lester over het regime waarmee de mat wordt onderhouden en hoe dit de laatste jaren is geëvolueerd. Een aantal jaren geleden werd jaarlijks maar liefst 1000 kg stikstof gestrooid. Dit is met 30 procent teruggebracht naar 700 kg per jaar. De basis van de bemesting bestaat uit een ICL Greenmaster-granulaire meststof met een laag stikstofgehalte. Die wordt aangevuld met een aantal zeewierproducten, waaronder Liquid Ocean van Hydropassion, een vloeibare meststof op basis van het bruine zeewier *Ascophyllum nodosum*.

Clean

De groundsman van Manchester City gebruiken opvallend vaak het woord *clean*. Wat ze daarmee bedoelen, blijkt als ze uitleggen wat er gebeurt na een wedstrijd. De velden worden dan herhaaldelijk schoongemaakt, zowel in

de lengte- als breedterichting, met een vloot van Honda-cirkelmaaiers. Ieder grassprietje of polletje dat tijdens de wedstrijd uit het veld is gekomen, wordt kort daarop verwijderd. Het resultaat is een mat die ongelooflijk dicht en gesloten is. Je zou zweren dat er nooit op gevoetbald is.

De ziektedruk van schimmels zou heel beperkt zijn. Manchester City heeft in oktober voor het laatst met een fungicide gespoten. Garreth wijst in dat verband op de levensgrote SGL-ventilatoren die rondom het veld staan opgesteld. Die ventilatoren staan – als het even kan – 24/7 aan. Op die manier is er voldoende luchtbeweging in het stadion en krijgen schimmels geen schijn van kans.

Bodemleven

De bemesting van Manchester City is dus hoofdzakelijk mineraal. Daniel Lewis daarover: 'Het nadeel van een geprikte mat is natuurlijk de beperkte wortellengte: maximaal tussen de 5 en 10 cm. Dat betekent dat het overgrote deel van de 700 kg pure stikstof ongebruikt wordt afgevoerd via de drainage. Dat betekent eveneens dat het bodemleven in de mat zeer beperkt is. Het is ook een reden om de matten zo schoon mogelijk te houden en heel vaak schoon te maaien met de Honda-cirkelmaaiers en de Dennis-handmaaier, voorzien van een verticuteer-unit. Daarnaast wordt er veel geprikt met de Toro Procore en worden de matten één keer per jaar geschoren met de Field Top Maker. Als er geen wedstrijden zijn, laten we dat veld in principe met rust. In die periode wordt alleen geprikt en gemaaid.'

Green Gala

De trip naar de regio Manchester werd georganiseerd door ICL in combinatie met Husqvarna. De volgende mensen waren uitgenodigd: Gaëtan Lits van Bois d'Arlon als Greenkeeper of the Year, Thijs Zandwijk van de gemeente Waalwijk als Fieldmanager of the Year. Raimond Sijmonsma van de Amsterdamse Golfclub als Toro Greenkeeper Student of the Year en ten slotte Bas Franssen van TOP Sport & Groen als Husqvarna Fieldmanager Student of the Year.

West Lancashire Golf

De tweede bestemming van de GotY/FotY-trip was de West Lancashire Golf Club. Deze club, die is opgericht in 1873, is een van de oudste golfclubs in Engeland en de oudste in Lancashire. De West Lancashire Golf Club wordt consequent gerangschikt onder de top 100 golfbanen in het Verenigd Koninkrijk en Ierland. De huidige 18-holesbaan, die is ontworpen door C.K. Cotton en werd geopend in 1961, beslaat ongeveer 200 ha en is een typische linkscourse. Het ontwerp bestaat uit twee lussen van negen holes, waarbij de 9e en 18e green zich voor het clubhuis bevinden. De baan staat bekend om zijn natuurlijke terrein, met glooiende fairways, verhoogde greens en strategisch geplaatste bunkers. Kenmerkende holes zijn onder andere de 12e, een uitdagende par-3, en de 13e, een par-4 met een verhoogde tee en uitzicht op de rivier de Mersey en de bergen van Wales.

Stuart Hogg

Op deze baan werden we uitgebreid rondgeleid door coursemanager Stuart Hogg. De West Lancashire Golf Club is een prestigieuze baan, maar volgens greenkeeper Hogg zeker niet de meest prestigieuze van de regio. De beste illustratie daarvan is de prijs voor een rondje golf: op de West Lancashire Golf Club is dat 220 pond per persoon. Op Royal Berkshire, een vlakbij gelegen baan, kost een rondje meer dan 400 pond.

Praktijk op de baan

Stuart Hogg blijkt een gepassioneerde en gedreven verteller te zijn. Tijdens een uitge-

De Engelse groundsman zijn waarschijnlijk de meest gepassioneerde vakmensen die je je kunt voorstellen

Groundsman Lewis gelooft in het Permavoid-systeem, maar is niet helemaal tevreden over hoe het bij Man City is geïnstalleerd

breide tour van anderhalf uur vertelt hij ons alles vertelt wat er te vertellen is over *zijn* baan, die hij met een team van negen greenkeepers onderhoudt. Hogg: 'We zijn vanochtend begonnen met het bekijken van het maaisel. We mikken met de triplexmaaier op één opvangbak voor alle 18 greens. Meer hoeft niet; dan groeit het gras te snel. We gebruiken SMX in combinatie met een SMX-mix.'

Primo Maxx

Hogg vervolgt: 'Vroeger gebruikten we Stressbuster, een vloeibare biostimulant uit de Vitalnova-lijn van ICL. Dat is op zich een goede meststof, maar die bevat stikstof en ijzer, wat we niet willen; we zochten een product met meer zeewier. In overleg kwamen we tot een alternatief. We gebruiken nu Links Stressbuster, zowel op de greens als de fairways. Primo Maxx gebruiken we apart; dat mengen we niet met de TMax van ICL. We gebruiken 200 ml Primo per hectare, ongeveer elke vier weken, afgewisseld met SMX. Daarnaast gebruiken we Attraxor, een groeiregulator die vergelijkbaar is met Primo Maxx, maar dan van BASF. Het doel is om de groeisnelheid onder controle te houden; we streven naar een groeisnelheid (GDB) tussen de 150 en 200. Op momenten met een hoge ziektedruk kunnen we extra SMX toevoegen, ook om schimmelziekten zoals anthracnose in de gaten te houden. Als die grens bereikt wordt, voegen we SMX toe aan de sproeimix om de schimmeldruk te verlagen.'

Restyling

West Lancashire Golf staat aan de vooravond van een ingrijpende restyling van de baan, waarover de hoofdgreenkeeper zeer enthousiast is. De werkzaamheden worden aangestuurd

door golfarchitect Mackenzie & Ebert en in eigen beheer uitgevoerd, met eigen mensen en machines. Het doel van de restyling is om de baan eerlijker te maken voor spelers van alle niveaus. Een voorbeeld is hole 8, waar een heuvel verplaatst wordt om het aanleggen van een grotere *apron* mogelijk te maken. Ook komt er een nieuwe tee, waardoor de vijver echt in het spel komt voor toernooispeelers.

Diesel

Hogg is duidelijk geen voorstander van elektrificatie van het machinepark: 'Qua materieel houden we het bij diesel- en hybride machines, want elektrische alternatieven zijn te duur in het beheer. Het vervangen van een accupakket kost 20.000 pond, terwijl je een dieselmachine kunt doorverkopen met restwaarde. We hebben daarnaast geen geschikte infrastructuur voor batterijen, ondanks onze zonnepanelen. Mogelijk gaan we in de toekomst over op waterstof.'

Hogg vertelt verder: 'We onderhouden al het materieel zelf en hebben een grote voorraad onderdelen – ter waarde van 25.000 pond –, zodat we snel kunnen schakelen bij storingen. We doen het meeste in eigen beheer, van verticuteren tot en met topdressen, met de nadruk op efficiëntie en duurzaamheid.'

Trendsetter

Hogg is sinds kort de eerste Engelse gebruiker

Garreth Lester

Peter Mook

Potbunker op West Lancashire

Beluchten met de Toro Procore op Liverpool

Stuart Hogg

Warren Scott

van een systeem van de Amerikaanse golfbond (USGA) om op een objectieve manier de kwaliteit van golfgreens te meten: de GS3 Ball. Dit apparaat meet vier belangrijke eigenschappen van het puttingoppervlak: de snelheid, de hardheid (*firmness*), de vlakheid (*smoothness*) en de rechtheid van de rol (*trueness*). De GS3 werkt met een sensorbal en een stimpmeter. Door de bal van de stimpmeter te laten rollen, worden automatisch de snelheid, vlakheid en *trueness* van de green geregistreerd. Voor het meten van de hardheid wordt de bal in een speciaal valmechanisme geplaatst. Alle gegevens worden draadloos gesynchroniseerd via een app op een smartphone: het DEACON-platform.

Hogg ziet dit als de toekomst van golf; hij heeft zelfs zijn Clegg Impact Soil Tester en zijn Pogo-stick verkocht. Inmiddels meten de greenkeepers van West Lancashire iedere dinsdag de conditie van de golfbaan, door op elke green op vier verschillende plekken te meten.

Liverpool FC

Vanuit Manchester is het ongeveer een uur rijden naar Liverpool; de bestemming is natuurlijk Liverpool FC. Liverpool FC is net als Manchester City een club die de laatste jaren een enorme vlucht heeft genomen, mede door de inzet van Nederlandse trainers en spelers. Alle deelnemers aan de GotY/FotY-trip waren diep onder de indruk van het veld van Manchester City, maar er blijkt toch nog een overtreffende trap te zijn. Ook het veld van Liverpool FC is hybride,

maar dan in de vorm van een *lay-&play*-mat van het Turkse Hatko.

Wat vooral opvalt aan de toplaag is de gezonde groene kleur, zonder enig waarneembaar kleurverschil. Volgens hoofdgrondsman Warren Scott ligt dat vooral aan het bemesten van de mat met magnesium en ijzer. Hier is eigenlijk niet te zien dat de mat ooit is bespeeld. De mat is ingezaaid met een mix van vier rassen Engels raaigras van Barenbrug: Barzico, Barbasten, Barcristilla en Altivo.

De onderbouw van het veld bestaat uit een Permavoid-drainagesysteem, dat is aangelegd in 2017. Dit systeem bevat 85 units op een waterdoorlatend membraan, waardoor water snel wordt afgevoerd en lucht door de bodem kan circuleren. Daarnaast is er een ondergrondse verwarmingsinstallatie aanwezig om vorstschade te voorkomen.

Het groundsteam voert regelmatig bodem- en bladanalyses uit om de voedingsbehoeften van het gras nauwkeurig te bepalen. Op basis hiervan wordt een aangepast bemestingsprogramma opgesteld. Daarnaast worden parameters zoals hardheid, balstuit en grip gemeten om een consistent speeloppervlak te garanderen.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!